

ІНТЕРАКТИВНІ МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ГРАМАТИКИ НА ЗАНЯТТЯХ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ВНЗ

Грачова І.В.

Національна академія національної гвардії України

Використовуючи досвід британських методистів та адаптуючи його для українських реалій, у цій статті ми пропонуємо інтерактивні методики викладання граматики для студентів ВНЗ як мовної так і немовної спрямованостей. Метою цієї статті є дослідити приклади інтерактивних методик викладання граматики студентам ВНЗ та показати їхню доцільність. Заняття з граматики англійської мови можна проводити більш жваво, використовуючи ігрові інтерактивні методи, відходячи від традиційних вправ, перекладу речень на певні граматичні правила. Навіть звичайна вправа на складання речень за певною граматичною або лексичною темою може стати цікавою, якщо вона буде представлена у формі гри або змагання. Граматика може стати основою для викладання будь-якої лексичної теми, якщо ми не будемо відокремлювати її від основного курсу іноземної мови. Граматику краще викладати не як окрему дисципліну, а у комплексі з основним курсом іноземної мови, щоб можна було вивчати та закріплювати матеріал з однієї та іншої дисципліни одночасно.

Ключові слова: граматика, інтерактивні методи, викладання, лексична одиниця, часи, питальні речення.

Постановка проблеми. Викладання граматики іноземної мови має неоднозначні точки зору. Ця дисципліна нерідко асоціюється з нудним заняттям із довгими правилами та перекладами. Крім того, вивчаючи граматику як окрему дисципліну, студенти сприймають її як окрему галузь, яка не перетинається з мовленням. Тому, на заняттях з практичного мовленнєвого курсу, вони можуть «забути» про граматику взагалі. Не дивлячись на погляди, що граматика «заважає» студентам розмовляти англійською, тому що вони приділяють забагато уваги тому, наскільки граматично вірно вони говорять, разом з цим втрачають швидкість свого мовлення, є фактом, що без граматичного оформлення наша мова була б зовсім незрозумілою. Постає питання, чи повинна викладатися граматика окремо від основного курсу іноземної мови, чи вона має стати невід'ємною його частиною. Як знайти ту золоту середину між усним мовленням і граматичними основами мови при викладанні англійської?

Аналіз останніх публікацій. Виділення невирішених проблем. У ході дослідження було переглянуто та проаналізовано праці британських методистів з викладання англійської мови, таких як Е. Райт, С. Вудворд, М.Л. Заороб, Е. Чін та інших, які пропонують свої інтерактивні ме-

тоди викладання граматики англійської мови. Це різноманітні ігри та завдання, що тренують студентів у напрямі граматики, але й розвивають кмітливість, винахідливість, спонукають до спілкування іноземною мовою, допомагають у відпрацюванні лексичних одиниць. Проблемою є те, що не всі завдання підходять для студентів, які вивчають англійську мову як іноземну, тому що направлені на учнів для яких англійська є рідною мовою. Тому є доцільним у цій роботі показати пристосування зарубіжних методик для вивчення англійської як іноземної мови.

Метою цієї статті є дослідити приклади інтерактивних методик викладання граматики студентам, показати їхню доцільність та показати їх застосування на практиці в Українських ВНЗ.

Виклад основного матеріалу. Використовуючи досвід британських методистів та адаптуючи його для українських реалій, ми пропонуємо наступні інтерактивні методики викладання граматики для студентів ВНЗ як мовної так і немовної спрямованостей.

1. Тема «Питання» (початковий та середній рівень володіння іноземною мовою). «Інтерактивний кубик». Правила: студенти разом з викладачем та одногрупниками опрацьовують теоретичний матеріал з граматичної теми «Спеціальні

питання». Для цього потрібно виготовити кубик з питальними словами на кожному боці кубика. Студенти по чергово кидають кубик, ставлять один одному питання, використовуючи питальне слово, яке випадає на певній стороні кубика. Викладач може попередньо встановити тему питань або певний час, у якому повинні ставитися питання. Студенти можуть кидати кубик тому, до кого ставлять питання (табл. 1).

Таблиця 1

Приклад

	HOW MUCH/ MANY		
HOW	WHAT	WHEN	WHERE
	WHO		

2. Тема «Питання» (початковий та середній рівень володіння іноземною мовою). Матеріали: картки з лексичними одиницями з певної теми або відомими особистостями на клейкій основі (табл. 2). Правила: студенту прикріплюють картку зі словом на лоб (він не знає, яке саме слово). Він повинен ставити загальні питання, на які одногрупники мають відповідати так чи ні.

Приклад питань:

- Am I a person?
- Am I a thing?
- Do I work with animals?
- Did I live in London when I was alive?
- Have I ever been in Ukraine?

Таблиця 2

Приклад карток

Тема «Professions»		Тема «Famous people»		Тема «Money»	
Driver	Doctor	Marilyn Monroe	Albert Einstein	Accountant	Statement
Artist	Waiter	Angelina Jolie	Brad Pitt	Bank	Cheque
Fire-fighter	Accountant	Michael Jackson	Adolf Hitler	Note	Purse
Plumber	Nurse	Bill Gates	Bill Clinton	Coin	Rich man

Варіація гри. Студент виходить до дошки, отримує картку зі словом. Студенти знають тему та намагаються вгадати слово, ставлячи загальні питання:

- Do you work in a city?
- Are you a man?
- Do you wear a uniform?
- Do you have mental work?
- Are you a singer?

3. Тема «Питання» (Phrasal verbs). Гра (середній або високий рівень володіння іноземною мовою). Матеріали: картки з реченнями з фразовими дієсловами (табл. 3). Правила: студент отримує картку із завданням і намагається показати мімікою та жестами ситуацію. Група ставить питання, щоб здогадатися, яке фразове дієслово було загадане.

4. Тема «there is / there are», «Prepositions». Гра. (початковий та середній рівень володіння іноземною мовою). Матеріали: будь-який предмет невеликого розміру (ручка, олівець, тощо). Правила: один студент виходить із аудиторії. Група

домовляється, куди сховати і ховає цей предмет. Студент заходить в клас та ставить питання до групи, щоб його знайти. Приклади питань:

- Is there a pencil in a bag?
- Is there a pen on the shelves?
- Is there a pen under a table?

Таблиця 3

Приклад карток

You are checking in a hotel. And bumping into your friend	You are going out an office and waiting for a friend	You came into a big house in your relatives' will
You are checking out an airport and a computer breaks down	You are going along the street and looking for a friend in a café	You are blowing out candles on a birthday cake.

5. Тема «Present/Past Progressive». Гра «Речення за картинками». (початковий рівень володіння іноземною мовою). Матеріали: картинки. Правила: студенти діляться на групи по 3-4. Завдання: скласти якомога більше граматично та лексично вірних речень. Перемагає та команда, яка має найбільшу кількість вірних речень. Можна варіювати гру, склавши речення до картинок True/False або речення з граматичними або смисловими помилками [2, с. 121].

Варіація гри: Ця гра також може бути використана для теми «Prepositions» та «Passive Voice».

6. Тема «Present Progressive/Complains». Гра «Скарги». (початковий та середній рівень володіння іноземною мовою). Матеріали: картки з тематикою (табл. 4). Правила: студенти діляться на групи по 3-4. Студенти складають речення у часі Present Progressive та always за темою, вказаною у картці.

Таблиця 4

Приклади карток

Family member	University	Friend
Transportation system	Roommate	City you live in
School	Groupmate	Hospital
Shop	Cafe/restaurant	You
Hotel	Bank	Club

Приклад речень:

- My teacher is always shouting at me.
- My brother is always fighting with me.
- My groupmate Jane is always telling lies.

Перемагає та команда, яка має найбільшу кількість вірних речень.

3. Тема «Reported speech» (середній рівень володіння іноземною мовою). Матеріали: поле з питаннями у різному часі, фішки, гральні кубики. Правила: гравці один за одним кидають кубики, ходять по полю, читають питання та переводять його у непряму мову та відповідають на нього (табл. 5). Приклад: Question: Have you ever seen any celebrities? - Answer: She asked me if I had ever seen any celebrities. - Yes, I have seen Madonna. Виграє той, хто вірно відповів на всі запитання і дістався фінішу першим [1, с. 235].

Те ж саме поле може бути використано для знайомства зі студентами початкового рівня. Гравці один за одним кидають кубики, ходять по

полю, читають питання та відповідають на нього. Виграє той, хто вірно відповів на всі запитання і дістався фінішу першим.

Таблиця 5

Приклад гри

START =>	1. What are you doing?	2. Have you ever been abroad?	3. Tell your secret.	4. When did you move to this house?	5. What music do you listen to?
11. What film did you watch yesterday?	10. Where are you going after classes?	9. Did you read a book last week?	8. Are you dancing now?	7. What will you be doing tomorrow at 8 p.m.?	6. Have you ever seen any celebrities?
12. Have you heard how a canary sings?	13. Do you have a full-time or a part-time job?	14. Will you close the door please.	15. What is your favourite place you've been to?	16. What do you like doing with your friends?	FINISH

4. Тема «Складнопідрядні речення». Гра «Історія» (середній рівень).

Матеріали: гральне поле, фішки, гральні кубики. Правила: вивчаючи певну лексичну тему, студентам пропонується разом скласти історію, речення за реченням, почергово кидаючи кубики, використовуючи наступні слова (табл. 6). Виграє той, хто вірно склав усі речення і дістався фінішу першим [1, с. 236].

Таблиця 6

Приклад гри

START =>	1. when	2. so	3. but	4. as	5. what
11. however	10. where	9. as	8. when	7. even	6. that's why
12. then	13. although	14. what	15. but	16. so	FINISH

5. Тема «Порядок слів у реченні». Гра (початковий та середній рівень володіння іноземною мовою). Правила: робота у групах. Студенти у групах повинні скласти якомога більше граматично вірних речень за допомогою наступних слів (табл. 7). Одне слово можна вживати декілька разів [1, с. 236].

Список літератури:

1. Грачова І. В. Викладання граматики в ігровій формі на заняттях з англійської мови у вищих навчальних закладах // Матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції «Поєднання інноваційних і традиційних технологій навчання української та іноземних мов як чинник забезпечення дієвості знань» / ХТЕІ КНТЕУ. – Х.: РВВ ХТЕІ КНТЕУ, 2017. – С. 234–237.
2. Penny Ur, Andrew Wright. Five-minutes activities: a resource book of short activities. Cambridge University Press. – 1992. – 214 p.
3. Watcyn-Jones Peter. Grammar Games and Activities for Teachers. Penguin Books, 1995. – 185 p.
4. Woodward Suzanne W. Fun with grammar. Communicative Activities for the Grammar. PRENTICE HALL REGENTS, 1997. – 365 p.
5. Maria Lucia Zaorob, Elizabeth Chin. Games for grammar practice. Cambridge University Press, 2001. – 113 p.

Гра може бути використана для певної лексичної (Shopping, Studying, Travelling, тощо) чи граматичної (різні часи, Passive voice, порядок прикметників та прислівників, тощо) теми. Викладач має наповнити таблицю лексичними та граматичними одиницями з теми, яка вивчається.

Таблиця 7

Приклад гри

Yesterday	We	Tonight	Played	Known	Seen	Letter
The	Been	Can	Where	Dress	A	My
Since	You	Today	Have	I	House	He
When	Do	She	Read	Has	Did	Friend
Move	Writes	Well	She	His	Does	Cook
Go	To	See	They	This	Home	City

6. Тема «Passive Voice». «Складання речень». (середній рівень володіння іноземною мовою). Матеріали: картки зі словами (табл. 8). Правила: Студенти у групах 3–4 складають речення у Passive Voice, логічно пов'язуючи два слова. Перемагає та команда, яка має найбільшу кількість вірних речень.

Таблиця 8

Приклад карток

The President	A construction company
A cat	A dog
A teacher	A newspaper feature
Foreign students	A speech
A computer	A columnist
An exam	A bank

Висновок та пропозиції. Таким чином, треба зазначити, що заняття з граматики англійської мови можна проводити більш жваво, використовуючи ігрові інтерактивні методи, відходячи від традиційних вправ, перекладу речень на певні граматичні правила. Навіть звичайна вправа на складання речень за певною граматичною або лексичною темою може стати цікавою, якщо вона буде представлена у формі гри або змагання. Граматика може стати основою для викладання будь-якої лексичної теми, якщо ми не будемо відокремлювати її від основного курсу іноземної мови. Приходимо до висновку, що граматику краще викладати не як окрему дисципліну, а у комплексі з основним курсом іноземної мови, щоб можна було вивчати та закріплювати матеріал з однієї та іншої дисципліни одночасно.

Грачева И.В.

Национальная академия национальной гвардии Украины

ИНТЕРАКТИВНЫЕ МЕТОДЫ ПРЕПОДАВАНИЯ ГРАММАТИКИ НА ЗАНЯТИЯХ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА В ВУЗАХ

Аннотация

Используя опыт британских методистов и адаптируя его для украинских реалий, в этой статье мы предлагаем интерактивные методики преподавания грамматики для студентов вузов как языковой так и неязыковой направленностей. Целью этой статьи является исследовать примеры интерактивных методик преподавания грамматики студентам ВУЗов и показать их целесообразность. Занятия по грамматике английского языка можно проводить более живо, используя игровые интерактивные методы, отходя от традиционных упражнений, перевода предложений на определенные грамматические правила. Даже обычное упражнение на составление предложений по определенной грамматической или лексической теме может стать интересней, если она будет представлена в форме игры или соревнования. Грамматика может стать основой для преподавания любой лексической темы, если мы не будем отделять ее от основного курса иностранного языка. Граматику лучше преподавать не как отдельную дисциплину, а в комплексе с основным курсом иностранного языка, чтобы стало возможным изучать и закреплять материалы одной и другой дисциплины одновременно.

Ключевые слова: грамматика, интерактивные методы, преподавание, лексическая единица, времена, вопросительные предложения.

Hrachova I.V.

National Academy of National Guard of Ukraine

INTERACTIVE METHODS OF TEACHING GRAMMAR IN ENGLISH CLASSES IN HIGHER EDUCATIONAL ESTABLISHMENTS

Summary

Using the experience of British methodologists and adapting it for Ukrainian realities, in this article we offer interactive methods of teaching grammar to students of higher educational institutions both linguistic and non-linguistic orientations. The purpose of this article is to investigate examples of interactive methods of teaching grammar to university students and to show their expediency. Classes in English grammar can be conducted more lively, using game interactive methods, moving away from traditional exercises, translating sentences for certain grammatical rules. Even a regular exercise for compiling sentences on a particular grammatical or lexical topic can be more interesting if it is presented in the form of a game or competition. Grammar can be the basis for teaching any lexical topic if we do not separate it from the basic course of a foreign language. It is better to teach grammar not as a separate discipline, but in combination with the main course of a foreign language, so that it becomes possible to study and consolidate the materials of two disciplines at a time.

Keywords: grammar, interactive methods, teaching, lexical unit, tenses, interrogative sentences.